

tulla. Ja tämä menettely vahvistaa myöskin — satunnaisista taka-askeleista huolimatta — jokaisen, varsinkin pienten kansojen elinvoimaa. Sillä, kuten Engels myöskin väittää, "eivät Euroopan ja Amerikan kaikki makasiinikiväärin riitä ampumaan maailmasta puoluetta, jossa on miljooneja".

"Tähän tehtävään ei vain kuulu, että me järjestämme köyhälistön rivejä ja autamme sitä hankkimaan parempia elämän- ja työehtoja. Siihen kuuluu myös se että me laajennamme köyhälistön näköpiirin tuokio- ja ammattietujen piirin yli, että me annamme sen käsittää kaikkien proletaristen etujen suuret yhtymäkohdat keskenänsä ja yleisten yhteiskunnallisten etujen kanssa. Siihen kuuluu, että me asetamme sille suuret tarkoitusperät, jotka nostavat sitä korkeampaan henkielämään, että me kohotamme sitä jokapäiväisen pikkutyön yli, joka on välttämätöntä ja jota elämä ehdottomasti vaatii, mutta johon elämä meidät itsestään pakottaa, ilman että meidän tarvitsisi siihen erittäin innokkaasti kehoittaa. Pitäkäämme siitä huolta, ettei pikkumaisuus alenna köyhälistöä ja sen tarkoitusperiä, ettei pitkälle tähtäävän periaatteellisen politiikan asemasta synny laahaaminen tapauksesta tapaukseen, toisin sanoen ettei kuiva joka-päiväisyys voita ihanteellisuutta, ettei tietoisuus suurihistoriallisista tehtävistä mene hukkaan, tehtävistä, jotka köyhälistölle kuuluvat". (Kautsky, Bernstein und das Sozialdem. Program, siv. 195).

Punanen Viesti, 1909.

RESIGNATSIOONI

Resignatsiooni — mitä se oikeastaan on? Suomen kielessä ei ole vastaavaa sanaa. Sama sana on lainattu englannin, ranskan, saksan, tanskan, ruotsin ynnä monen muun kielen sanavarastoon latinasta. Siinä resignare on sama kuin rescribere se on merkitä tili- ja laskukir-

joihin, että joku rahasumma on maksettu, siis maksaa takaisin, josta sitte on saatu: luopua, ei huolia. Yleisesti se sitten on saanut merkityksen: olla vaatimatta "liikoja", tyytyä kohtaloonsa.

Rooman kuuluisa runoilija Horatius, joka yleensä oli tyytyväisyyden ja "kultaisen keskitien" ylistäjä, laulaa onnesta, jota hän kiittää, jos se viipyy hänen luonsa, mutta jos se lentää pois hänen luotaan, silloin voi hän kyllä luopua kaikesta, minkä se on hänelle suonut ja hän tyytyy "rehelliseen köyhyyteen" ja hyveeseen.

Tegner, yksi Ruotsin suurimmista runoilijoista on erityisesti laulanut "resignatsioonista". Jättiläiset kokosivat vanhan kreikkalaisen tarun mukaan useampia vuoria päälletysten rynnätöksensä siten taivaaseen, mutta jumalat syöksivät heidät armottomasti alas tulivuorien alle. Ihminen on näitten kaltainen; hän vain valittaa kärsimyksiään ja surujaan; mutta "mikä oikeus on sinulla, ihminen, vaatiakaan paljon onnellisuutta maan päällä?" "Eikös sinulla ole yhtään iloja; eikö ole ystäviä, sukulaisia, hyvettä, kunniaa, isänmaata". Ei sen takia tule vaatia paljon onnellisuutta, vaan "kärsiä ja odottaa ja kiittää taivaan herraa, että on olemassa". "Epäilemättä kohtalo kuulee ihmisen hiljaista rukousta" ja lieventää painoansa; "iloitkaa siis ja antakaa anteeksi", "kärsikää ja toivokaa!"

Paljoa yksipuolisempi vastaus näihin viimeisiin sanoihin on Schillerin maan kuulu "Resignatiooni". "Minäkin olen Arkadiassa syntynyt, minullekin lupasi luonto iloa kätkyeni ääressä, mutta lyhyt kevät antoi minulle vain kyyneleitä"

Da steh' ich schon auf leiner finstern Brücke,
Furchtbare Ewigkeit!
Empfange meinen Vollmachtsbrief zum Glücke,
Ich bring'ihn unerbrochen dir zurücke,
Ich weiss nichts von Glückseligkeit."

(Siinä minä nyt jo seison sinun kaamealla sillallasi, kauhea ijankaikkisuus, ota minun valtakirjani onneen,

tuon sen aukaisematta takaisin, en tiedä mitään onnellisuudesta.)

“Sanotaan, että sinä olet tuomari, joka annat oikeuden mukaan, helvetin tuskia pahalle, hyvälle taivaan iloja”. Ja jumalan lapsi “totuus” lausui minulle jo eläis-säni: “Maksan sinulle toisessa maailmassa, anna vain nuoruutesi minulle, anna vielä nuori vaimosi, joka sinulle on niin rakas, toisella puolen hautaa kantavat surusi korkoja”. Ja hän antoi kaikki. Mutta maailma nauroi ivallisesti: “Velkakirja kuolleille, mikä on ijankaikkisuus, kuolemattomuus? Tyhjästä toiveista annoit *varmoja etuja*”. “Nyt ijankaikkisuuden rajalla vaadin palkkani kaikista kärsimyksistäni, kaikesta kärsimästäni ihmisten ivasta”. Mutta vaatijalle vastattiin: “Kaksi kukkaa kukkii vain ihmislapsille: toivo ja nautinto. Nauti, ellet voi uskoa. Kärsi, jos voit uskoa. Olet toivonut, se on onnesi, mutta ei mikään ijankkisuus anna takaisin sitä, minkä tuokiosta olet kadottanut”.

Guizot, rikkaan porvarivallan tunnettu ministeri, oli sitä mieltä, että ihmisellä on “katoamaton vaisto, että jumala ottaa osaa hänen kohtaloonsa ja että tämä ei loppu tässä maailmassa”. “Perheen, valtion, omaisuuden, perinnön, historian, kunnian, kaikki ne teot ja tunteet, jotka muodostavat ihmiskunnan pitkitetyn ja katkoamattoman elämän keskellä rajoitettua ilmiömaailmaa ja inhimillisten olentojen nopeata katoavaisuutta — kaiken sen hävittää yhteiskunnallinen tasavalta” (s. o. sosialismi). “Se hävittää sen, mikä merkitsee ihmisen ylesyyttä tässä maailmassa ja kuolemattomuutta toisessa maailmassa”. Mutta ne ovat “välttämättömiä, perin tarpeellisia yhteiskunnallisen rauhan ja hyvän hallituksen ehtoja”.

Tegner esittää puhtaasti poroporvarillisen katsantokannan: on enimmäkseen suruja ja tuskia tässä maailmassa, mutta on niitä ilojakin. Kärsi siis ja iloitse! Schillerin rinnasta puhkeaa syvä tuskanhuuto: kärsimys kaikkialla; jos *voit* uskoa ja toivoa, niin siinä on palkinto, *ainoa*, tuskistasi, älä odota muuten mitään tulevalta elämältä. Guizot on kapitalistien todellinen puhe-

toveri: uskonto on tarpeellinen ja välttämätön hyvälle, *porvarilliselle* hallitukselle: ainakin on joku "talonpoikaishelvetti" tarpeen kuten piispa Billing kerran Ruotissa väitti. Ja se on tosiaan kummallista, mitenkä tuo ennen Voltairen ja Straussin aikoina niin uskonnollisvapaamielinen porvaristo, kun se on päässyt valtaan useimmissa Euroopan maissa, on näissä muuttunut uskonnollisvanhoilliseksi, miten se nyt saarnaa, kuten Guizot ja Billing, että uskonto on kansan syville riveille säilytettävä!

Mutta tämmöistä resignatsioonia eivät kansan syvät rivit enää voi sulattaa. Anatole France, Ranskan suurin nyt elävä kirjailija, on eräässä puheessaan työväenyliopiston vihkiäisissä tulkinnut nykyisen köyhälistön tunteet aivan sattuvasti. "Te kuulette välistä siveysaarnaajain väittävän teille, ett'ei pidä antaa mitään arvoa elämän ilolle. Älkää kuulko niitä. Pitkä perintöoppi, joka vielä meitä painostaa, opettaa meille, että itsensäkieltäminen, kärsimys ja tuska ovat tavoteltavia etuja ja että vapaaehtoinen itsensäkieltäminen on erityinen ansio. Mikä petos! Kun sanoo kansoille, että niiden tulee kärsiä tässä maailmassa ollaksensa onnellisia toisessa, niin vaatii niiltä kurjaa alttiiksiantamista, resignatsioonia, kaikelle sorrolle ja kaikille vääryyksille. Älkää kuulko pappeja, kun he opettavat, että kärsimys on oivallista. Se on juuri ilo, joka on hyvää! Meidän aistimme, meidän jäsenemme, meidän koko fyysillinen ja siveellinen luontomme, koko olemuksemme neuvoa hakemaan onnea maanpäällä. Älkäämme pelätkö iloa!" Itse runoilija Franzen, joka Hernösandin piispana vanhuutensa päivinä muuttui niin kovin vanhoilliseksi, lauloi aikaisemmin täydestä sydämmestään "ilon hetkiä:

Sörj ej den gryende
Dagen förut
Njut af den flyende
Hvarje minut.
Rosornas doft,
Drufvornas ånga

Skynda att fånga.
Yngling! de vissna — du själf är ett stoft.

— — — —

Glad må du somna i
Grafven, du ock,
Känslorna domma i
Tiden ändock.
Efter en kväll,
Måttligen njuten,
Hjärtligen sluten,
Sofver man roligt och vaknar man säll.”

Suomeksi (Tammisen käännös):

Pois suru haikea
huomenen luo.
Nauttios kaikkea
henki mit' tuo.
Ruusuja ja
myös rypäleitä
pois älä heitä,
ennenkuin kuihtuvat ne sekä sa.

Hautahan mielläsi
nukkunet myös,
kun elontielläsi
päätyvi työs.
Illalla ken
kohtuullisesti
juo, suloisesti
nukkuvi yön
hyvin taas heräten.

Nykyajan resignatioonin ehkä etevin edustaja on ollut Leo Tolstoj. Hän on tällä opilla, huolimatta tavattomasta totuudenrakkaudestaan ja ihmeteltävästä pelkäämättömyydestään, enemmän vahingoittanut kansaansa ja ihmiskuntaa kuin sitä hyödyttänyt. Sillä se on kyl-

lä totta, kuten on väitetty, että Tolstoj, joka harhaili, lopetettuaan Anna Kareninan, elämäntarkoituksen hake-
 misessa, oman kansan syvien rivien keskuudessa löysi
 vastauksen tälle elämänkysymykselleen: hän oppi tuolta
 vielä niin kehittymättömältä kansalta, että korkein hyvä
 oli tyytyminen kohtalon suruihin, tuskiin ja vastoinkäy-
 misiin. Ja hän pyhitti kaiken tämän vielä uskonnolli-
 sella tunteella: kaikki tämä on jumalan nimenomainen
 tahto ja määräys. Ja Tolstojn harhaluulo kulki huip-
 puunsa, kun hän vaati, ettei pahaa saisi vastustaa, ei
 edes rangaistuksella, vaan ainoastaan *hyvällä*. Se on
 sama maailman todellisuutta huonosti ymmärtävä vaati-
 mus kuin "viisaan" Sokrateen väite, että ihmiset kyllä
 tekevät hyvää, jos vain oppivat sitä oikein käsittämään
 riittävän opetuksen kautta. Mutta Tolstoj on oppinsa
 kautta suuressa määrin antanut tukea kansansa "kärsi-
 vällisyydelle", resignatsioonille ja liialliselle toimetto-
 muudelle. Ja hän on siten palvellut reaktiota, taan-
 tumusta. Nykyajalle hän ei kelpaa esikuvaksi. *Mitä vä-
 hemmän resignatsioonin kullakin kansalla on, sitä enem-
 män se edistyy*. Ei millään toimihaluksella kansalla ole
 resignattia. Ja sen takia marssiikin esim. Rans-
 kan kansa kaikkien maitten etunenässä valtiollisessa
 suhteessa. Ja ihmiskunnan laita kokonaisuudessaan on
 aivan sama.

"Ihmisen tarkoitus" — lausuu Carlyle — on *teko*
 eikä ajatus". Ja se, joka pyrkii tekoon, joka viepi ih-
 mismiskunnan eteenpäin, se ei vaivu resignatiooniin, se
 hakee aina uusia toimialoja. Sama oli jo Ciceron, Roo-
 man suuren puhujan ajatus: toimetttömyys oli hänestä
 kaikkein pahin ominaisuus. Vetäytyminen syrjään var-
 sinaisesta toiminnasta yleishyödyn hyväksi — tosin niin-
 kuin hän sitä käsitti — oli luvallista ainoastaan sil-
 loin kuin voimat olivat lopussa tai tieteellinen työ kut-
 sui erilleen.

Kaikkein vähimmin sopii kansojen pohjakerrosten
 vaipua resignatiooniin, sillä tulevaisuuden muodostus
 riippuu kuitenkin etupäässä niistä. Vaikka yläluokka
 olisi kuinkakin sivistynyt, ei se voi mitään, elleivät var

sinaiset pohjakerrokset marssi mukaan, ole itsetietoisia, edistyksen suunnasta. Siis, *ennen kaikkea* pohjakerrokset hereille ja itsetietoisiksi! Pois kaikki niiden nukuttaminen, osoittamalla niille vekseleitä tulevaan elämään tämän elämän surujen korvaamiseksi! Pois kaikki tyytyminen pieniin osamaksuihin! Sangen ivallisesti huudahtaa Mefistofeles Lenau'in Faustissa:

“Das ist der Klugheit rechter Stand:
Vekürmmert stets, doch nie zu scharf,
Dem Volk den sinnlichen Bedarf
Und lenket so all sein Begehren
Nach dem, was ihr ihm könnt gewähren.
So wird es nach dem Nächsten greifend,

Nach dem gelüsten frechverwegen,
Was nicht in eurer Macht gelegen”.

(Se on viisauden oikea ydin, vähentäkää aina, ei kuitenkaan liiaksi kansan elintarpeita, ja suunnatkaa siten kaikki sen pyrinnot siihen, jota te voitte sille antaa. Silloin se vain pyrkii lähimpään eikä milloinkaan tähtää liiallisuudessa kauemmas, eikä halua röyhkeästi sitä, mikä ei ole teidän vallallenne sopivaa).

Kun resignatiooni kansan pohjakerroksista on hävinnyt, silloin käyvät ne yhä toimintakykyisemmiksi. Ne pyrkivät aina tehokkaasti kohottamaan asemaansa kaikkia vastustajiansa vastaan, olkoot nämä sitte feodaalisia tai porvarillisia. Kansan pohjakerrokset liikkeelle! Ainoastaan ne voivat tepsivästi — oikein käyttäen olosuhteita — murtaa tien ihmiskunnan todelliselle edistykselle! Se käypi yhä selvemmäksi jokaiselle, ken ajatella ja selvästi nähdä osaa! Lassalle'n lempilause oli vanhan roomalaisen runoilijan Vergilion säe:

Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo

(Ellen voi jumalia taivuttaa, panen manalan
liikkeelle.)

Toisin sanoen: jos en voi yläluokassa mitään vaikuttaa, käännyin kansan pohjakerroksiin. Ja niin hän teki. Ja hän sai ihmeitä aikaan.

Ainoastaan resignatsioonin poisheittäminen ja ripeä toiminta pelastaa kansanluokat, kansat ja yksityiset ihmiset. Siinä on koko ihmiskunnankin pelastus. Sen lausui jo Göthe julki (Faustin toisen osan loppupuolella keskustellessa saatanan kanssa):

“Das ist der Weisheit letzter Schluss:
Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,
Der täglich sie erobern muss”.

(Se on viisauden viimeinen sana: ainoastaan se ansaitsee vapautensa ja elämänsä, jonka joka päivä täytyy ne itsellensä hankkia).

Sorretun Joulu, Jyväskylä 1911.

TAANTUMUS JA TYYTYMYS

Kun taantumus rehoittaa, koettaa jokainen keksiä jonkun parannuskeinon.

Toiset ajattelevat aseellista vastarintaa toisessa tai toisessa muodossa. Se on vanha keino ja entisinä aikoina ja silloin kun vastakkaiset voimat ovat jotenkin tasaväkiset, on se kyllä auttanut, mutta nykyään ja voimain ollessa epätasaisia, on tämä puhtaasti reaktionäärinen eli taantumukselle edullinen keino. Taantumus pukeutuu mielellään valeperustuslaillisuuteen, se on: se tahtoo nimeksi olla laillinen, mutta todellisuudessa laitton ja kun armottomasti joko julkisesti tai salaisesti paljastaa kansan syvien rivien keskuudessa sen todellisen, itsevaltaisen luonteen, joutuu se raivoon, turvautuu aina provokatsiooniin, koettaa saada progressiiviset ainekset ryhtymään mullistuksiin ja kun kansan kehityskanta on vähäinen, se monasti onnistuu. “Laillisuus tappaa meidät”, se on taantumuksen tuskanhuuto.